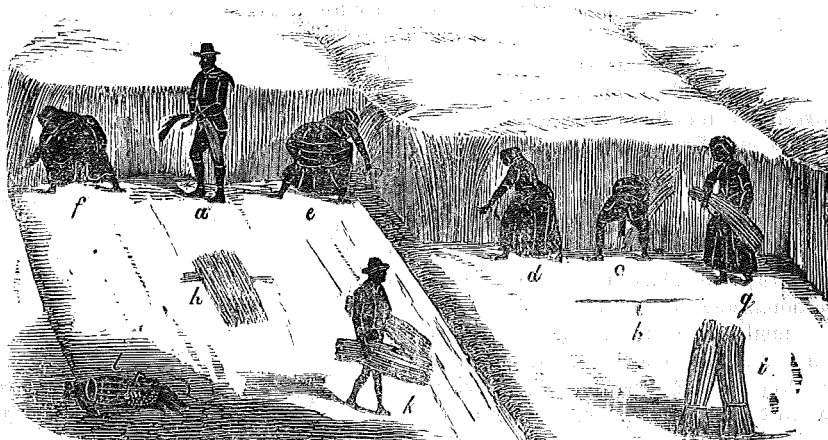


## Kornets Skur og Indbjergning.

(Efter det Engelske).



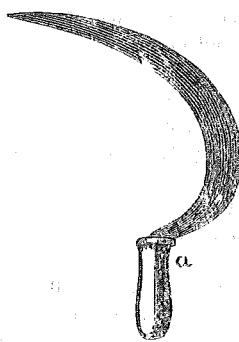
### Et Sæt Skurfolk anbragte i Arbejde med Sjyru.

Alle Kornarter høstes enten med Sjyru eller med Lia. Sjyru holde gjerne Høstfolkene sig, hvorimod Gieren holde Slaattekarlene Liaer. Efterføm disse tvende Redskaber benyttes, ordnes ogsaa Skurfolket paa forskjellig Maade. Vi omtale her først Skur med Sjyru.

Sjyruen er et meget simpelt men, saavidt det rækker, tillige et meget virksomt Redskab. Den forarbejdes enten med tagget (riflet) Eg eller med glat Eg. Den taggedede Sjyrus Blad bestaar af Jern men med stærkt skaalfat Eg. Bladet rifles ligesom en Fil paa Redsiden, hvorpaa Taggene fremkomme ved at Bladets Dypside slibes, og naar Taggene skjæres i en sraa Retning til Bladets Eg med en Vinkel af omtrent 70°, saa faa Taggene den saakaldte Hage ind mod Skaflet, hvorved Redskabet kommer til at skjære hvast i denne Retning gjennem det staaende Korn. Sjyruen trænger under Arbejdet ikke til Skjærning, hvorved Arbejdet kan gaa uden Dphold, men den kan paa den anden Side ikke skjære Halmen uden at denne holdes fast, enten direkte med Haanden eller mod en Haandfuld skaaret Korn. Den skjærer altsaa smaa Portioner i hvert Tag.

Bladets Boining og Formen paa Sjyruen er af større Bigtighed end den overfladiske Betragter tror, og sjønt den almindelige Skurfarl (Hjælpen

### En Sjyru.



kan have noget Skøn herpaa, maa han dog være glad ved at høre, at ved en vis Boining paa Sjyruen vil Musklerne paa hans høire Arm spares for Anstrængelse, men at Sjyruen ogsaa kan være gjort med Boininger, som vil forarsage hans Arm en stor Del unødigt Anstrængelse og deraf følgende unødigt Udmattelse. Høstaaende

Figur viser den glatteeggede Sjyrus Form, og med denne vil Redskabet gjøre godt Arbejde. Man lægge Mærke til Bladets Krumning. Samtlige Linier, man trækker fra Skaflets Centrum a til hvilket som helst Punkt paa Bladets Eg, ville danne lige store Vinkler med Krumningens Tangenter ved Overflæringepunkterne. Dette gjør at Eggen skjærer med aldeles samme Kraft paa ethvert Punkt i hele sin Længde uden anden Anstrængelse end et direkte Drag i Skaflet. Var Krumningen mindre paa noget Punkt saa vilde et Tryk af Haanden udfordres til at holde Eggen til Arbejdet, og var Krumningen større paa noget Punkt, eller over det Hele, saa

krævedes større Anstrængelse til Hugget, efter som dette vilde blive mere direkte i Stedet for det sakraat trækfende eller sagende Hug, som i ethvert Tilfælde udretter mest og finder den mindste Modstand.

Den glatteeggede Sjyru er bredere i Bladet end den laggede, hvorimod Krumningen er den samme hos begge. Det beror saa meget paa Arbejderens Duellighed og Tilvanthed hvilket Redskab man skal give Fortrimmet, men da den glatte Eg kan skjære Galmen endog uden at denne støttes af Haanden, saa bør nok den glatteeggede Sjyru gives Fortrimmet.

Skuren vil næppe udføres som den skal, hvis der ikke føres Opsyn med Skurfolkene. Overopsynet maa ikke overlades til nogen af disse, da de som Arbejdere maa have fuld Opmærksomhed henvendt paa deres eget Arbejde. Husbondskarlens bør besøge Opsynet med mindre Brugeren selv overtager det. Opsynsmanden har at bestemme Arbeids- og Hviletiden, han skal stikke den Hidsige og skynde paa den Langsomme i hans Arbejde. Han skal holde Arbejderne ved godt Mod, og se til at Maralen bliver smukt ryddet for Avlingen og at selve Avlingen behandles med Omtanke. Denne Post er ikke let at bestrebe. Tabet af et eneste Minut i Arbejdet eller bagvendt Ordning af en stor Stok Skurfolk medfører stort Tidsspilde i Arbejdets Udførelse overhovedet.

Blandt de forskellige Maader, hvorpaa Skurfolk med Sjyru kunne anbringes, ville vi her beskrive følgende. Man samler en Gang paa 7 Personer, der gaar ned med 2 Teige, saaledes at 3 Skjærere sættes til hver Teig og 1 Binder for begge Teige. Mandfolk maa altid sættes til Bindere, da Kvindfolk ikke ere egnede til at udføre dette Arbejde. Begge Køn kunne anvendes som Skurfolk, da de skjære lige hurtigt, men bedst er det dog at anbringe 2 Kvindfolk og 1 Mandfolk paa hver Teig. Saaledes ordnes de i en Gang, fordi en Mand kan binde Korn efter 6 Skjærere, der igjen skjære 8 Maal om Dagen. Dette System er udbredt over hele Skotland.

Man bør altid lade den flinkeste Gang begynde, baade for at den kan tjene de øvrige som Mønster, og for Kvantiteten og Kvalitetens Skyld af det udførte Arbejde.

Det er Skurmandens Pligt at have Bindelen (se Figuren paa første Side) b færdig og lagt, saasnart den forud lagte er fyldt med det nødvendige Korn til et Baand. Bindelen maa ikke oversfyldes, saa at Binderen har vanskeligt for at knytte Baandet. Han bør i saa Fald ikke binde det, da det saa let brister under Behandlingen eller bliver for tungt at haandtere. Kvindfolkene, der ikke have noget med Bindingen at gøre, anvende hele Tiden til at skjære og fylde Baandene.

Naar Skurkonen begynder at skjære indtager hun den ved d antydede Stilling, idet hun stiller Fødderne fra hverandre for desto lettere at bære Legemet. Under den boiede Stilling hviler den største Del af Legemets Vægt paa det høire Ben, som ved e, medens Kornet skjæres med høire og samles med venstre Haand. Kvindfolkene e og g, hvis krogede Sjyruskafte er den aabne Fure nærmest, skulle ogsaa tage med sig af Nabofuren tilhøire det Korn,

som staar i sidste Heldning af denne Fure, fordi Skjæreren d, der arbejder paa Teigen tilhøire af e ikke kan samle Kornet i den aabne Fure saa godt med Spidsen af Sjyruen som e kan med Sjyruens indre Runding. Da saaledes Arbejdet for e og g ved Furerne er det sværeste under hele Skuren, saa maa efter passende Mellemrum e stikke Blads med f og g med d. Den følgende Stilling under Skuren er fremstillet ved f, hvor Konen, efterat have skaarret Kornet ind fra høire Haand, samler det i Hob med venstre Haand, og hviler herunder paa venstre Ben. Efterat have skaarret ud til den aabne Fure, løfter hun Kornet dels paa Sjyruen og dels paa venstre Arm som ved g og lægger det ned paa Bindelen h som fremstillet ved h. Disse ere saamlige de Stillinger, som indtages under Skuren af selve Skurfolkene. Manden, som gjør Bindelerne som fremstillet ved a, lægger den færdige Bindel ned paa Midten af Teigen, h, og begynder saa at skjære Kornet paa Teighøiden, c; men naar han har skaarret en Armsfuld, er det paa Tiden at gjøre en ny Bindel, da Konerne paa begge Sider midlertidigen ville have skaarret nok til at fylde Baandet. Skulde Kornet have lagt sig eller andre Hindringer vanskeliggjøre Skuren paa sine Steder for den Enkelte, saa er det en Afgaale, at Gangen bryder Ordenen for at hjælpe den Enkelte til han atter naar regelmæssigt Skurland.

(Fortsattes.)

## Landbruget paa Island.

Island er beboet af Normand, men for Diebliffet ikke i vor Besiddelse, da Danstjerne ved Kiekerfreden betøvede os dette Land samt vore øvrige Besiddelser udenfor Norge.

Al nærværende Beretning vil det sees, at Island siden Udskillelsen langtfra er gaaet fremad med sin Jorddyrkning, og der kan saaledes af Beretningen neppe være noget at lære for os Landmænd; men Redaktionen har dog optaget den fra Tidsskrift for dansk Landøkonomi, fordi den tror, at den norske Bønde fremdeles nærer Interesse for sine Landsmænd, skønt nu under fremmed Herredomme. Tilmed giver en Sammenstilling af Islands og Norges nærværende Standpunkt og Sæbne os Anledning til med Taknemlighed at erindre, hvad vor Styrelse har gjort og gjør for Landbrugets og dermed Landets Fremgang.

Islands vigtigste Næringskilde er Kvæg- og Faareavl. — Kvægavlen indskrænker sig alene til Maltekvæg, hvorimod i Faareavlen tillægges Moderfaar og Beder. Disse Husdyr, i Forening med et større eller mindre Antal Heste, udgjøre Bondens Besætning.

Endskøndt Sommerstaldfodring intetsteds anvendes der i Landet, og Faar og Heste talmlighed ogsaa Vinteren igennem maa søge Næring paa Græsgangene, naar Sne og Frost ikke forhinder

dre det, saa maa dog Koeene hvert Aar fodres paa Stald omtrent i 8 Maaneder, Lammene den første Vinter 3 til 4 Maaneder, og Mallesaar, Bede og Heste i en længere eller kortere Tid, efter som Aarstiden fra Begyndelsen af November til Slutningen af Mai falder mere eller mindre streng. Smidfertid er det næsten umuligt nogenlunde rigtigt at slutte sig til den Fodermasse der forbruges, thi Fodermassen er, og Fodertiden kan falde hoist forskjellig paa de modsatte Kanter af Landet, ja ofte indenfor en meget snæver Omkreds; men hvad man derimod med Visshed ved, er desværre, at Fodermassen til alle Tider er forliden, og at Fodermangel tidt har anrettet store Udælgelser i Kreaturholdet, og som Folge deraf forarsaget Hungerød blandt Befolkningen.

Da Høet er det eneste Foder, der gives i Island, og Kornavlens, eller flere andre Foderværter Dyrkning efter al Rimelighed ifkun i sjelden milde Somre eller i enkelte begunstigede Egne vil der afgive noget lønnende Resultat, saa fremgaar det heraf, af hvilken overveieende Vigtighed Høavlens er der i Landet. Ifldebestomindre staar den endnu paa et meget lavt Trin. Det Hø, der bruges til Lam, Moderfaar, Bede og Heste samles i Moser og Kjør, ved Nabredder, paa Sletter eller i Fjeldsider, hvilke Steder ere aldeles uopdyrkede, og derfor tidt i ugunstige Aaringer afgive ifkun et ringe Udbytte efter et moissommeligt og tidsspildende Arbeide. Derimod hører til enhver Gaard et omkring denne liggende, større eller mindre Stykke Eng, der fra ældre Tider aarligen har været overgrødet, og derfor afgiver et sikrere Udbytte og kraftigt Foder, der alene bruges til Mallesaar.

Denne Engkultur ved Dvergsjødfkning er med ubetydelige Undtagelser den eneste Jorddyrkning, der forefindes i Island, og hvor indskrænket denne er, kan beregnes ved i Gjennemsnit at tillægge hvert Kvæghoved til Vinterfoder det paa  $1\frac{1}{4}$  Tønde Land indavlede Hø, hvilket tilnærmelsesviis vil falde rigtigt ud. Over hele Island fandtes (efter Vergsø) i Aaret 1849 i alt 24,523 Stk. Hornkvæg; altsaa udgjorde det paa omtalte Maade opdyrkede Areal e. 45,665 Tønder Land. Til Dvergsjødfkning bruges paa de fleste Gaarde ifkun Ko- og tildels ubetydelig og simpel Heste-Gjødning, hvorimod al Faare- og endel af Ko-Gjødningen tørres og anvendes til Ildbrændsel. Ved overhovedet at beregne e. 300 Lpd. Hø til Vinterfoder for hvert Kvæghoved, og efter Rimelighed antage, at en Femtedel af Kogjødningen bruges til Brændsel, vil man noget nær kunne gjøre et Overslag, dels over Høproduktionen af disse gjødfkede Engstykker, dels over det Kvantum Gjødning, der anvendes til Dyrkningen. Fremgangsmaaden ved Dvergsjødfkningen er følgende: Gjødningen, hvori kun paa enkelte Steder blandes Høaffald, Affe og andre Dele, udmuges Sommeren igjennem dagligen af Stalden og opsættes i en Bunke paa et fladt, ofte høit Sted. Først paa Vinteren transporteres den ud paa Engen, lægges rækkevis i Smaahøbe; Vintergjødningen udføres paa samme Maade frisk, eshaanden som den falder. I Foraarstiden, naar

Gjødningen er bleven tør nok dertil, smuldrer den og udspredes over Engen.

Saa vigtig som denne Engdyrkning er for Island, saa utilstrækkelig og mangelfuld er den desuagtet. Engen fattes for det Første den fornødne Fæd; Vinter, For- og Efteraar beskafdiges den af de overalt løsgaaende Kreaturer og selv Sommeren igjennem vogtes den neppe for Faar. Dette Unde kan alene afhjælpes ved tilstrækkelig Indhegning af Jord- eller Stengjerder, men dette Arbeide falder den islandste Jordbruger, der ialmindelighed har liden Dvæls i og dertil ringe Lyft til Jordarbeide, og ifkun simple Redskaber, besværligt at fuldføre i den der saa korte Sommertid. I ældre Tider har alligevel slige Indhegninger været meget almindelige og Levninger af disse sees endnu næsten overalt. I Slutningen af forrige Aarhundrede opsatte Bønderne vel paa en Del Gjerder, opmuntrede dertil ved de dengang af Regjeringen udsatte Præmier, men da disse ophorte, forfaldt ogsaa Gjerderne. Nu først i det sidste Aarti er atter vaft nogen Interesse for denne Sag, og man ser hist og her enkelte Jordbrugere anvende megen Flid i den Retning; dog er det langtfra almindeligt, og det kan sikkert antages, at ifke en Tyvendel af disse Englødder er indtil nu omgjerdede. Disse saa Fremskridt, som ere gjorte, ere vistnok tildels foranledigede ved det i Islands Syd- og Vest- Amt for endel Aar tilbage oprettede Landvæsen-selskabs Bestræbelser, men indenfor en snævrere Kred har isærdeleshed Wapnesfjords landøkonomiske Forening været heldig i saa Henseende. Dernæst lide disse opdyrkede Eng næsten overalt af Ujevnheder eller de saakaldte Tuer, hvilke forbinde Græsvarsten og besværliggjøre alt Høstarbeide. Paa enkelte Steder har man jevnet disse Tuer ved først at afskalle Grønsværen, dernæst med Spaden at udgrave og jevne Jorden, og slutteligen at bedække den igjen med den aflagne Grønsvær. Uagtet dette Arbeide er moissommeligt og medtager megen Tid, saa har det dog vist sig lønnende, men uden Tvivl vilde det paa en langt lettere Maade kunne udføres ved Hjælp af Ploven og andre Agerdyrkningsredskaber. — I det foregaaende er allerede vist, hvorledes Gjødningen anvendes i Island. Over Halvdelen af Massen bruges til Brændsel, og Jorden, der overgrødes, høster kun liden Nytte af den øvrige Deel, paa Grund af den urigtige Behandling. De i forrige Tider saa betydelige Skove ere nu svundne hen til et hist og her ubetydeligt Krat, der altsaa ifke kan afgive noget Brændselmateriale; derimod findes i de fleste Egne mange Torvmoser, der hidtil have været ganske uafbenyttede. I den senere Tid er man alligevel bleven mere opmærksom paa disse, og paa flere Steder har man begyndt med at skjære Torv til Brændsel, men de fleste Bønder ville dog nødigt paatage sig dette foregode Arbeide, der ogsaa paa mange Steder falder vanskeligt paa Grund af den der i Landet besværlige Transport. Ogsaa ved andre Midler kunde Gjødningsmassen foreges, nemlig ved Afbenyttelse af Tang, Dynd, Affald og dæslige, samt ved at holde Hestene i Stald om Natten Sommeren igjennem og Mallesaaene i Fjeld, der ere sammensatte af

Trægtitre og kunne flyttes fra et Sted til et andet, hvilket Sidste er i flere Egne blevet temmelig almindeligt i den senere Tid. Den første Feil ved Gjødnings Behandling er Mangel paa tjenlig Møddingstøder. Gjødning udvaskes i Vindler uden Bedækning oftest lige mod Solsiden og tidt paa høie Steder, hvor de flydende Dele bortløbe, og meget af de øvrige Bestanddele bortdunster i Luften. Derhos udføres Gjødningen paa Engen ofte paa Steder, hvor der er Vandløb, hvorved dens bedste Kræfter bortskyldes til ingen Nytte. Slutteligen anvendes Gjødningen om Foraaret til urette Tider, enten for tidligt eller for seent, og den Fremgangsmaade, som tilforn brugtes af mange Jordbrugere, nemlig at sprede Gjødningen paa de der-til tjenlige Steder strax om Efteraaret, er nu ganske nedlagt.

Uagtet disse og flere væsentlige Mangler endnu finde Sted i Engdyrkingen, om end ikke i den Grad som en halv Senees Aar eller længere tilbage, saa have dog mange af de bedre Jordbrugere, idet de indsaa Nødvendigheden i at forøge Hoavlen, især i den senere Tid, bestræbt sig for at udvide Engkulturen ved at tage et større Areal efterhaanden under Opdyrking. Paa sine Steder har dette faldet let, nemlig hvor bræsbegroede Lodder, der saa tørre nok til at modtage Dvergjødningen, fandtes i Nærheden af Gaarden, men paa andre Steder er det igjen vanskeliger, thi de første Beboere have i Regelen til Gaardenes Opførelse alene valgt de dertil tjenlige Pladse, uden at tage Hensyn til hvorvidt Jorden deromkring var stiftet til Opdyrking eller ikke. Først i de sidste Aaringer har man hist og her prøvet paa at udvide Engdyrkingen, ved at opbryde og behandle Jorden med Plov og Harv, efterat flere Islændere have lært at bruge disse Redskaber; men disse Forsøg ere endnu for unge og usfuldkomne til at de kunne opvise afgjørende Resultater. Paa de enkelte Steder, hvor man i denne Retning har arbejdet efter en vis Plan og med et bestemt Formaal, er Jorden efter Opbrydningen først bleven behandlet som Heelbrak, dog neppe nogetsteds paa en tilbørlig Maade, — og dernæst er saaret i den Havre eller Byg i et eller to Aar, hvorefter den udlægges med Græsfrø, for saaledes at danne en naturlig Eng, der senere aarligen overgjødes. Hverken Byg eller Havre har nogetsteds paa denne Maade opnaaet fuldkommen Modenhed; derimod har Straaet afgivet saameget Foder, at det forstørstedelen har erstattet Omkostningerne. — Til Slutningen har man paa adskillige Steder udvidet Engene, dels ved at sætte græsbegroede Sletter under Vand, hvilket alt i længere Tid har været brugt, dels ved at overrisle slige Jordstykker. Paa denne sidste Maade have Bønderne i et Sogn paa Landets Østkyst forbedret forhen uopdyrkede Enger i en væsentlig Grad, og høstet deraf godt Udbytte.

Næst efter Hoavlen er Dyrrkingen af Poteter, Kjøkken- og Foderrødværter af særdeles Bigtighed for Island. Kun i en eneste Egn, nemlig omkring Øfjorden paa Nordlandet, har man kjendt Poteteeavlen i en Række af Aar. En mildere Temperatur end de fleste andre Steder, et tjenligt Jordsimon og især Gjødningsmassen fra Handelsstedet ved Øfjord,

har jevnlig frembragt gunstige Resultater der af denne Afsigt, hvilke igjen have ansporet Dykkerne til yderligere Fliid og Omhyggelighed i Dyrrkingensmaaden. I de senere Aaringer har man paa flere Steder, især paa Nord- og Østerlandet, paabegyndt denne Afsigt, men kun i enkelte gunstige Sommer opnaaet et tilfredsstillende Udbytte, hvilket vistnok helst bør tilskrives dels Feil i Dyrrkingensmaaden og dels Mangel paa Gjødning. Simple Havvæxter og Kjøkkenurter have vel i et længere Tidrum været dyrkede hist og her paa Island, men neppe nogetsteds eller sjældent med tilbørlig Fliid og Omhu. Aarsagen dertil er at Kjøkkenurter ikke have kunnet vinde Indgang i det islandste Kjøkken, eller Smag hos Befolkningen, der, hvad Levemaaden angaar, ligesom i andre Dele, gjerne vil hænges fast ved gamle nedarvede Skikke og Sædvaner.

(Fortættes).

### Christiania Kornpriser.

indenlandst

Hvede, 3 $\frac{1}{2}$  à 5 $\frac{1}{2}$  Spd. intet solgt.  
Rug, 0 0 intet solgt.  
Byg, 15  $\frac{1}{2}$  à 18  $\frac{1}{2}$ .  
Havre, 9  $\frac{1}{2}$  à 11  $\frac{1}{2}$ .

udenlandst

Rug østersøst 210—212 Pd. 4 Spd. 2  $\frac{1}{2}$ .  
Rug dansk 202—204 Pd. 19  $\frac{1}{2}$  à 4 Spd.  
Byg dansk 186—188 Pd. 19  $\frac{1}{2}$  à 19  $\frac{1}{2}$  12  $\frac{1}{2}$ .  
Hvede dansk 208—212 Pd. 6 $\frac{1}{2}$  à 7 Spd.  
Erter dansk 4 Spd. 72  $\frac{1}{2}$ .  
do. østersøst 6 Spd.

### Christiania Fiskepriser.

Sild, Kjøbm. 7 $\frac{1}{2}$  Spd. pr. Ld.  
Sild, stor Mtd. 6 $\frac{1}{2}$  Spd. pr. Ld.  
Sild, smaa do. 5 $\frac{1}{2}$  Spd. pr. Ld.  
Sild, stor Christ. 4 $\frac{1}{2}$  à 4 $\frac{1}{10}$  Spd. pr. Ld.  
Sild, smaa do. 4 Spd.  
Storset 7  $\frac{1}{2}$  pr. Bog. à 7  $\frac{1}{2}$  12  $\frac{1}{2}$ .  
Middelsel 1 Spd. à 1 Spd. 12  $\frac{1}{2}$  pr. Bog.  
Smaaset 4  $\frac{1}{2}$  18  $\frac{1}{2}$  pr. Bog.  
Røbskær 7  $\frac{1}{2}$  à 7  $\frac{1}{2}$  12.

### Peruvianst Guano.

Den paa nyt hjemforskrevne Guano er nu kommen og sælges som før efter 3 Spd. 40  $\frac{1}{2}$  konstant for 100 T. Ligeledes leveres af Mallings Øvergjødning til Fabrikpris. Joh. P. Olsen.  
Skjpergaden No. 4.

Udgiverens Adresse:

Proprietær Schrøder. Bøll i Bærum.

Følgebld til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.